

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра підприємництва і торгівлі

С.О. Єрмак

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

**Кривий Ріг
2016**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра підприємництва і торгівлі

С.О. Єрмак

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Затверджено на засіданні
кафедри підприємництва і торгівлі
Протокол № 5
від “24” жовтня 2016 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 3
від “29” листопада 2016 р.

**Кривий Ріг
2016**

УДК (005-029:338.124.4):658(072)
Є72

Рецензенти:

О.Є. Бавико – д-р. екон. наук, доцент;
С.В. Волошина - канд. екон. наук, доцент.

Єрмак, С.О.

Є72 Антикризове управління підприємством [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / С.О. Єрмак ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підприємництва і торгівлі. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. – 59 с.

Методичні рекомендації призначені для студентів всіх форм навчання і покликані допомогти студентам організувати вивчення дисципліни «Антикризове управління підприємством» завдяки інформації щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, що виконуються студентами протягом вивчення дисципліни. Методичні рекомендації містять перелік питань для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної та додаткової літератури.

© Єрмак С.О., 2016
© Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського, 2016

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	18
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні аспекти економічної діагностики підприємства	19
Змістовий модуль 2. Практичні інструменти економічної діагностики підприємства	22
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	25
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні аспекти економічної діагностики підприємства	26
Змістовий модуль 2. Практичні інструменти економічної діагностики підприємства	40

ВСТУП

Антикризове управління слід розглядати у всьому комплексі його проблем, пов'язаних з державою, економікою, виробництвом, організацією, людиною. Перш за все в курсі «Антикризове управління підприємством» розглядається сутність та об'єктивні причини кризових явищ на макрорівні, надалі робиться наголос на причинах виникнення та розвитку кризи на рівні підприємства, методика проведення діагностики кризових ситуацій, розглядаються основні підсистеми антикризового управління підприємством та шляхи виходу з кризи, а також вивчаються правові засади регулювання відносин банкрутства в Україні та судові заходи щодо відновлення платоспроможності підприємств.

Метою та головним завданням курсу «Антикризове управління підприємством» є формування у майбутніх економістів системи спеціальних знань у галузі антикризового управління; розуміння причин та закономірностей виникнення й розвитку кризових явищ (ситуацій) на рівні окремого підприємства (організації); вміння діагностувати кризове явище (ситуацію); вміння запобігти кризовій ситуації та пом'якшити можливі наслідки.

Предметом вивчення дисципліни є проблеми, можливі та реальні фактори кризових явищ, які загрожують виникненням кризових ситуацій. Антикризове управління передбачає своєчасне розпізнавання та успішне вирішення проблем, пов'язаних з об'єктивним циклічним розвитком економіки та суб'єктивними факторами на макро- та мікрорівнях. Отож, слід приділити належну увагу вивченню концепції антикризового управління на всіх рівнях економічного життя суспільства. Однак, виходячи з особливостей підготовки спеціалістів-економістів, слід більш детально розробити лекційні та семінарські заняття з курсу «Антикризове управління підприємством», які розглядають виникнення, розвиток та вирішення кризових ситуацій на мікрорівні (підприємстві, організації).

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: характер кризових явищ в економіці; економічний механізм виникнення кризового стану на підприємстві; основні умови готовності підприємства, його керівників і персоналу до подолання кризових явищ; стратегічний підхід до розвитку підприємства з урахуванням потенційних кризових явищ; сучасні методи та підходи до управління в кризових умовах; методику діагностики кризових ситуацій на підприємстві.

Також студент повинен уміти: провести експрес-діагностику стану підприємства з метою виявлення потенційних (прихованих) кризових ситуацій та явищ; скласти прогноз розвитку кризових ситуацій на підставі проведеного експрес-аналізу; визначити основні напрями подолання кризових явищ на підприємстві.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 7	Обов'язкова для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» рівень-магістр	
Загальна кількість годин – 210	Семестр	
	1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 7,6	Лекції	
	36 год.	12 год.
	Практичні, семінарські	
	36 год.	8 год.
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
	138 год.	190 год.
Вид контролю: екзамен, курсова робота		

2. Ціль та завдання дисципліни

Мета - формування знань, практичних навичок необхідних для ухвалення рішень в кризових ситуаціях і антикризового управління підприємством.

Завдання:

- вивчення методів діагностики фінансового стану підприємства;
- прогнозування кризових станів підприємства;
- розробка антикризової програми підприємства;
- вивчення причин виникнення кризових явищ в економіці та в системі управління;
- знання економічного механізму виникнення кризового стану на підприємстві;
- вивчення методики діагностики кризових ситуацій на підприємстві;
- комплексне обґрунтування основних ознак готовності підприємства, його менеджерів і персоналу до попередження, подолання або мінімізації наслідків кризових явищ;

- розробка стратегій і підходів до розвитку підприємства з урахуванням потенційних кризових явищ;
- застосування сучасних методів та інструментарію управління у кризових умовах.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	сам. робота		л	п	лаб.	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти антикризового управління підприємством										
Тема 1. Суть і методологія дослідження кризових явищ в діяльності підприємства	18	4	4		10	18	1	1		16
Тема 2. Антикризове управління підприємством	18	4	4		10	18	1	-		17
Тема 3. Оцінка фінансового стану підприємства	24	4	4		16	24	2	1		21
Тема 4. Інститут банкрутства як механізм регулювання економіки	20	4	4		12	20	1	1		18
Разом за змістовим модулем 1	80	16	16		48	80	5	3		72
Змістовий модуль 2. Механізми стабілізації економічної діяльності підприємства										
Тема 5. Діагностика вірогідності банкрутства підприємства	22	4	4		14	22	1	1		20
Тема 6. Оцінка наслідків виникнення ситуації банкрутства на підприємстві	18	4	4		10	18	1	1		16
Тема 7. Потенціал виживання підприємства	21	4	4		13	21	2	1		18
Тема 8. Формування антикризової	21	4	4		13	21	2	1		18

програми підприємства										
Тема 9. Механізми стабілізації господарсько-фінансової діяльності підприємства при загрозі банкрутства	21	4	4		13	21	1	1		19
Разом за змістовим модулем 2	103	20	20		63	103	7	5		91
Курсова робота	27				27	27				27
Усього годин	210	36	36		138	210	12	8		190

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	<u>Семінар-дискусія</u> Сутність та методологія дослідження кризових явищ у діяльності	4
2	<u>Семінар запитань і відповідей</u> Антикризове управління підприємством	4
3	<u>Практичне заняття</u> Оцінка фінансового стану підприємства	4
4	<u>Семінар-дискусія</u> Інститут банкрутства як механізм регулювання економіки	4
5	<u>Практичне заняття</u> Діагностика вірогідності банкрутства підприємства	4
6	<u>Семінар запитань і відповідей</u> Діагностика наслідків виникнення ситуації банкрутства	4
7	<u>Практичне заняття</u> Потенціал виживання підприємства	4
8	<u>Практичне заняття</u> Формування антикризової програми підприємства	4
9	<u>Практичне заняття</u> Механізми стабілізації господарсько-фінансової діяльності підприємства при загрозі банкрутства	4

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації щодо економічного розвитку підприємства – суб'єкта дослідження, стану його системи менеджменту.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти антикризового управління підприємством			
Семінар-дискусія Тема 1. Сутність та методологія дослідження кризових явищ у діяльності	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Криза: суть, природа, характер, причини і наслідки їх виникнення. Тенденції існування підприємства: функціонування і розвиток. Суперечності. Криза. Кризова ситуація. Характерні ознаки кризи. Чинники, що впливають на кризу. Причини криз. Фази циклів суспільного відтворення, підприємства і кризи і їх прояву. Класичний цикл суспільного відтворення. Разновідності циклів: цикли Кондратьєва, цикли Ковалю, цикли Жюглара, цикли Китчина, цикли Мітчела, Фази життєвого циклу підприємства. Життєвий цикл кризи. Типологія і основні ознаки криз. Джерело [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей, перевірка індивідуального завдання
Семінар запитань і відповідей Тема 2. Антикризове управління підприємством	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Поняття, цілі і завдання антикризового управління. Функції антикризового управління. Суб'єкти антикризового управління. Суть антикризового управління. Чинники, що визначають ефективність антикризового управління. Можливість і необхідність антикризового управління. Принципи антикризового управління. Етапи проведення антикризового управління. Антикризові заходи. Методи антикризового управління. Стратегія і тактика антикризового управління. Політика антикризового управління. Тактики антикризового управління: захисна, наступальна. Антикризова програма підприємства: призначення, цілі і завдання розробки. План антикризових заходів. Джерело [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань
Практичне заняття Тема 3. Оцінка фінансового стану підприємства	16	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань. Необхідність оцінки фінансового стану для раннього визначення ознак кризового стану підприємства. Фінансовий стан підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Ліквідність балансу і оборотних активів підприємства. Платоспроможність. Види платоспроможності. Ліквідність підприємства. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства з використанням методики діагностики платоспроможності Конона і Гольдера; методики кредитного скоринга. Джерело [1, 2, 4, 5, 9]. 2. Розв'язання практичних завдань.	Проведення дискусії, перевірка завдань
Семінар-дискусія Тема 4. Інститут	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Суть, причини	Тестування, фронтальне та

банкрутства як механізм регулювання економіки		виникнення банкрутства. Закон України «Про банкрутство (неспроможність) підприємств». Заявник, кредитор, боржник, керівник санацією (санатор), розпорядник майном, ліквідатор. Банкрутство (неспроможність) підприємства. Незадовільна структура балансу. Причини банкрутства підприємства. Ранні ознаки банкрутства. Стадії банкрутства. Екстрені заходи для виходу з банкрутства. Види банкрутства. Органи управління банкрутством. Інститут банкрутства. Об'єкти управління банкрутством. Суб'єкти управління банкрутством. Агентство по питаннях запобігання банкрутству. Механізм управління банкрутством: методи, важелі, правове, нормативне, інформаційне забезпечення. Стадії процедури управління банкрутством: спостереження, фінансове оздоровлення (або санація підприємства), зовнішнє управління, конкурсне виробництво. Мирова угода. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань	індивідуальне опитування, перевірка завдань
Разом змістовий модуль 1	48		
Змістовий модуль 2. Механізми стабілізації економічної діяльності підприємства			
Практичне заняття Тема 5. Діагностика вірогідності банкрутства підприємства	14	1. Методи діагностики вірогідності банкрутства підприємства. Коефіцієнт відновлення платоспроможності, коефіцієнт втрати платоспроможності. Експрес-діагностика банкрутства. Статистичні методи оцінки вірогідності банкрутства підприємства. Експертні методи діагностики кризового стану підприємства. Динамічний підхід до діагностики банкрутства. Інтегральна оцінка ринкової, виробничої, кадрової і фінансової можливостей підприємства. Діагностика фінансового стану і загрози банкрутства підприємства на базі дослідження його грошового обороту. . Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар запитань і відповідей Тема 6. Діагностика наслідків виникнення ситуації банкрутства	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Початкові передумови дослідження зобов'язань неплатоспроможного підприємства. Основні види господарських зобов'язань підприємства. Класифікація зобов'язань підприємства. Умови порушення справи про банкрутство підприємства. Кредитори підприємства. Права кредиторів підприємства по відношенню до підприємства-боржника. Склад банкрутних зобов'язань. Структурно-логічна послідовність визначення і аналізу зобов'язань кризового підприємства в ході діагностики наслідків виникнення ситуації банкрутства. Черговість задоволення вимог кредиторів. Фінансові наслідки виникнення ситуації банкрутства і методологічні основи їх прогнозування. Імітаційна модель руху грошових коштів підприємства в ході проведення ліквідаційної процедури. Система показників експертної оцінки фінансових наслідків виникнення ситуації банкрутства. Джерело [1, 2, 4, 5, 9]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань.	Тестування, проведення дискусії, перевірка завдань
Практичне заняття Тема 7. Потенціал виживання підприємства	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Суть дефініції «потенціал виживання підприємства». Виживання (самозбереження) підприємства. Стратегічний потенціал підприємства. Ринковий потенціал підприємства. Конкурентоздатний потенціал	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань

		<p>підприємства. Потенціал можливостей пристосування. Здібність до виживання підприємства. Категорія «економічної можливості» підприємства. Оцінка економічної можливості. Центр тяжіння і точка опори. Критерій економічної можливості. Антикризовий потенціал підприємства. Санаційна можливість. Ресурсні передумови виживання підприємства. Види ресурсів. Ресурсний потенціал підприємства. Структурно-логічний порядок оцінки ресурсних передумов виживання підприємства.</p> <p>Джерело [1, 2, 4, 5, 6].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв'язання практичних завдань</p>	
<p>Практичне заняття Тема 8. Формування антикризової програми підприємства</p>	13	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Антикризова програма підприємства: призначення, цілі і завдання розробки. План антикризових заходів. Бізнес-план фінансового оздоровлення. Мета розробки бізнес-плану фінансового оздоровлення. Санація. Проект санації. Загальна характеристика антикризового інструментарію підприємства. Класифікація антикризових заходів. Управління розробкою антикризової програми підприємства. Формування антикризової програми. Принципи формування антикризової програми. Етапи формування антикризової програми підприємства. Вимоги, що пред'являються до методичного інструментарію розробки антикризової програми.</p> <p>Джерело [1, 2, 4, 5, 6].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв'язання практичних завдань</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань</p>
<p>Практичне заняття Тема 9. Механізми стабілізації господарсько- фінансової діяльності підприємства при загрозі банкрутства</p>	13	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Внутрішні механізми фінансової стабілізації підприємства. Етапи фінансової стабілізації підприємства в умовах кризової ситуації. Види внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства. Оперативний механізм фінансової стабілізації. Принцип «відсікання зайвого». Тактичний механізм фінансової стабілізації. Матриця фінансової рівноваги. Принцип «стисування підприємства». Стратегічний механізм фінансової стабілізації. Моделі стійкого економічного зростання підприємства. Санація як ключовий інструмент антикризового управління. Досудова санація. Види санації. Етапи проведення санації. Заходами щодо відновлення платоспроможності. Форми санації залежно від глибини кризового стану підприємства і умов надання йому зовнішній допомозі. Різновиди реорганізації підприємств. Оцінка ефективності санації.</p> <p>Джерело [1, 2, 4, 5, 6].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв'язання практичних завдань</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань</p>
Разом змістовий модуль 2	63		
Разом	138		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності*												
	Загальні							Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6
Вивчення сутності та методології дослідження кризових явищ в діяльності підприємства	+	+					+	+	+	+			+
Розуміння сутності та методології антикризового управління підприємством	+	+		+		+	+		+	+			+
Оцінка фінансового стану підприємства		+	+			+			+	+	+	+	+
Вивчення інституту банкрутства як механізму регулювання економіки				+	+		+	+	+				
Володіння методикою діагностики вірогідності банкрутства підприємства		+	+			+			+	+	+	+	
Вивчення методичних основ діагностики наслідків виникнення ситуації банкрутства		+	+		+	+		+	+	+	+	+	+
Вміння формування антикризової програми підприємства	+	+	+		+				+	+	+	+	+
Вивчення механізмів стабілізації господарсько-фінансової діяльності підприємства при загрозі банкрутства	+		+	+				+	+	+	+	+	

*Примітка: **Загальні компетентності:** 1. Здатність породжувати нові ідеї (креативність). 2. Гнучкість мислення. 3. Здатність застосовувати знання на практиці. 4. Групова робота. 5. Комунікативні навички. 6. Професійне володіння комп'ютером та інформаційними технологіями. 7. Етичні установки.

Предметно-спеціальні компетентності: 1. Базові загальні питання. 2. Глибокі знання і розуміння. 3. Навички оцінювання. 4. Дослідницькі навички та уміння. 5. Математичні навички. 6. Підвищення кваліфікації.

8. Стиль викладання

Лекції, семінарські (практичні) заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, есе, самостійно опрацювання додаткових питань за рекомендованою літературою).

9. Методи оцінювання

Поточне оцінювання на семінарських (практичних) заняттях, модульний контроль, екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються протягом семестру в обсязі 100 балів.

Оцінювання протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Практичні завдання	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1		2	2		5
Тема 2	1		2			3
Тема 3		2		4		6
Тема 4			2	2		4
Разом змістовий модуль 1	2	2	6	8	3	21
Змістовий модуль 2						
Тема 5		2		2		4
Тема 6		2		2		4
Тема 7		2	1	2		5
Тема 8		2		2		4
Тема 9		2		2		4
Разом змістовий модуль 2		10	1	1-	3	24
Разом						100/50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «MyTest» або письмово

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-30 балів – теоретична частина (тестування);

0-20 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються.

Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (30 тестових завдань).

Оцінювання *тестових завдань* (30 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 ситуаційне завдання на 20 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
20	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
15	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
10	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-6	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни.

3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.
2. Фролова Л.В. Економічна діагностика діяльності підприємств: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Л.В. Фролова, О.О. Никитенко, С.О. Єрмак, Л.В. Івкова. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2007. - 158 с. (укр.мов.).
3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
4. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. – Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т, 2015. – 83 с.
5. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . — Л. : Новий Світ-2000, 2010 . — 332 с.

Допоміжна

6. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.О. Василенко . — К. : ЦУЛ, 2003 . — 504с.
7. Антикризове фінансове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.Я. Салига [та ін.] ; ЗІДМУ . — К. : Центр навчальної літератури, 2005 . — 208с.
8. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник / А.М. Штангрет, О.І. Копилюк . — К. : Знання , 2007 . — 335с.
9. Колісник М.К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.К. Колісник, П.Г. Ільчук, П.І. Віблій; Нац. ун-т "Львів. політехніка" . — К. : Кондор, 2007 . — 272с.
10. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Кривов'язюк ; Волин. ін-т економіки та менедж. , Луц. держ. техн. ун-т . — К. : Кондор, 2008 .
11. Антикризисное управление: теория, практика, инфраструктура/ М.Д. Аистова [и др.] ; ред. Г.А. Александров . — М. : БЕК, 2002 . — 544с.
12. Баринов В.А. Антикризисное управление: учеб. пособие для студ. экон. спец. / В.А. Баринов . — М. : ИД ФБК-ПРЕСС, 2002 . — 520с.
13. Татарников Е. А. Антикризисное управление предприятием. Ответы на экзаменационные вопросы / Е. А. Татарников, Н.А. Новикова. — М. : Экзамен, 2005 . — 256с.

14. Антикризисный менеджмент/ Под редакцией проф. Грязновой А.Г. - М.: Ассоциация авторов и издателей "ТАНДЕМ". Издательство ЭКМОС, 2009. – 368 с.

15. Лещенко М.Л. Оздоровлення підприємств в умовах кризи: навчальний посібник / МЛ. Лещенко. - Житомир: ЖІТІ, 2008. – 312 с.

Інформаційні ресурси

16. Електронна бібліотека – <http://nashol.com/2012062265660/antikrizisnoe-upravleniebelyaev-a-a-korotkov-e-m-2011.html>

17. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

18. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitents>

19. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>

20. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

21. Електронна бібліотека – <http://www.razym.ru/biz/menedgment/>

22. Інформпортал «Корпоративный менеджмент» – <http://www.cfin.ru/management>

23. Електронна бібліотека – <http://www.xcomp.biz/>

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
ПРАКТИЧНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ І МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

План заняття

1.1. Криза: сутність, природа, характер, причини та наслідки її виникнення

1.2. Фази циклів суспільного відтворення, підприємства і кризи і їх прояви

Література [1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14]

Вид заняття *семінарське заняття*

Мета: формування у студентів розуміння сутності понять «криза», «кризова ситуація», основних їх причин і наслідків, різновидів циклів суспільного відтворення, життєвого циклу кризи.

Ілюстративний матеріал: лекційний матеріал.

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття:

- уважно ознайомитись з питаннями, що винесені на практичне заняття;
- детально знати теоретичний матеріал з зазначеної теми;
- вміти застосовувати вивчений матеріал в процесі обговорення дискусійних питань.

ТЕМА 2. АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

План заняття

2.1. Сутність та особливості антикризового управління підприємством

2.2. Суб'єкти антикризового управління

2.3. Модель процесу антикризового управління підприємством

Література [1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14]

Вид заняття: *семінарське заняття*

Мета: Формування у студентів розуміння сутності антикризового управління підприємством (АУП), його мети та об'єкту, доцільності впровадження АУП, характеристики основних груп суб'єктів антикризового процесу, змісту основних етапів АУП.

Ілюстративний матеріал: лекційний матеріал.

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття:

- уважно ознайомитись з питаннями, що винесені на практичне заняття;

- детально знати теоретичний матеріал з зазначеної теми;
- вміти застосовувати вивчений матеріал в процесі відповідей на запитання.

ТЕМА 3. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

План заняття

- 3.1. Необхідність оцінки фінансового стану для раннього виявлення ознак кризового стану підприємства
- 3.2. Діагностика фінансової стійкості підприємства
- 3.3. Ліквідність балансу та оборотних активів підприємства

Література [1, 2, 3, 5, 10, 13]

Вид заняття: *практичне заняття*

Мета: формування у студентів розуміння сутності понять «фінансовий стан підприємства», «антикризова стійкість підприємства», «фінансова стійкість підприємства», сутності і методики розрахунку абсолютних і відносних показників фінансової стійкості підприємства, показників ліквідності підприємства.

Ілюстративний матеріал: лекційний матеріал, практичні завдання.

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття:

- уважно ознайомитись з питаннями, що винесені на практичне заняття;
- детально знати теоретичний матеріал з зазначеної теми;
- вміти застосовувати вивчений матеріал в процесі вирішення практичних завдань.

ТЕМА 4. ІНСТИТУТ БАНКРУТСТВА ЯК МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

План заняття

- 4.1. Сутність, причини виникнення банкрутства
- 4.2. Види банкрутства підприємств
- 4.3. Механізм управління банкрутством підприємства

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 14, 15]

Вид заняття: *семінарське заняття*

Мета: формування у студентів розуміння сутності поняття «банкрутство», основних цілей і ознак інституту банкрутства, основних

сторін в справі про банкрутство, основних стадій провадження у справі про банкрутство, основних видів банкрутства, стадій управління банкрутством за процедурою.

Ілюстративний матеріал: лекційний матеріал.

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття:

- уважно ознайомитись з питаннями, що винесені на практичне заняття;
- детально знати теоретичний матеріал з зазначеної теми;
- вміти застосовувати вивчений матеріал в процесі обговорення дискусійних питань.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕХАНІЗМИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 5. ДІАГНОСТИКА ВІРОГІДНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

План заняття

- 5.1. Загальна характеристика методичного забезпечення діагностики кризового стану та загрози банкрутства
- 5.2. Система оціночних показників-індикаторів загрози банкрутства
- 5.3. Методи оцінки вірогідності банкрутства підприємства

Література [1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 14, 15].

Вид заняття: *практичне заняття*

Мета: формування у студентів навичок діагностування вірогідності банкрутства підприємства, вивчення основних методів формування узагальнюючого уявлення про стан підприємства, вміння застосовувати моделі оцінки вірогідності банкрутства.

Ілюстративний матеріал: лекційний матеріал, практичні завдання.

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття:

- уважно ознайомитись з питаннями, що винесені на практичне заняття;
- детально знати теоретичний матеріал з зазначеної теми;
- вміти застосовувати вивчений матеріал в процесі вирішення практичних завдань.

ТЕМА 6. ОЦІНКА НАСЛІДКІВ ВИНИКНЕННЯ СИТУАЦІЇ БАНКРУТСТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

План заняття

- 6.1. Вихідні передумови дослідження зобов'язань неплатоспроможного підприємства
- 6.2. Аналіз зобов'язань кризового підприємства в ході діагностики наслідків виникнення ситуації банкрутства

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15]

Вид заняття: *семінарське заняття*

Мета: формування у студентів розуміння основних видів господарських зобов'язань і їх класифікації, вивчення умов порушення справи про банкрутство, основних етапів аналізу зобов'язань кризового підприємства в ході діагностики наслідків виникнення ситуації банкрутства та черговості задоволення кредиторів.

Ілюстративний матеріал: лекційний матеріал.

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття:

- уважно ознайомитись з питаннями, що винесені на практичне заняття;
- детально знати теоретичний матеріал з зазначеної теми;
- вміти застосовувати вивчений матеріал в процесі обговорення дискусійних питань з даної теми та вирішення практичних завдань.

ТЕМА 7. ПОТЕНЦІАЛ ВИЖИВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

План заняття

7.1. Сутність дефініції «потенціал виживання підприємства»

7.2. Ресурсні можливості виживання підприємства і методи їх оцінки

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15].

Вид заняття: *практичне заняття*

Мета: формування у студентів розуміння сутності понять «стратегічний потенціал підприємства», «ринковий потенціал підприємства», «конкурентоспроможний потенціал підприємства», основних вимог, яким повинне відповідати підприємство, здатне до виживання, послідовності оцінки ресурсних передумов виживання підприємства.

Ілюстративний матеріал: лекційний матеріал, практичні завдання.

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття:

- уважно ознайомитись з питаннями, що винесені на практичне заняття;
- детально знати теоретичний матеріал з зазначеної теми;
- вміти застосовувати вивчений матеріал в процесі вирішення практичних завдань.

ТЕМА 8. ФОРМУВАННЯ АНТИКРИЗОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМСТВА

План заняття

8.1. Антикризова програма підприємства: призначення, цілі та завдання розробки

8.2. Цільові параметри антикризової програми підприємства

8.3. Загальна характеристика антикризового інструментарію підприємства

8.4. Управління розробкою антикризової програми підприємства

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15]

Вид заняття: *практичне заняття*

Мета: Формування у студентів навичок формування антикризової програми підприємства, структури програми антикризових заходів, реструктуризації та її типів.

Ілюстративний матеріал: лекційний матеріал, практичні завдання.

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття:

- уважно ознайомитись з питаннями, що винесені на практичне заняття;
- детально знати теоретичний матеріал з зазначеної теми;
- вміти застосовувати вивчений матеріал в процесі вирішення практичних завдань.

ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ І МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КРИЗОВИХ
ЯВИЩ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей, перевірка індивідуального завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 - 1) Дослідження та обґрунтування теоретичного змісту поняття «криза»:
 - дослідити підходи різних авторів до визначення поняття «криза»;
 - згрупувати різні теоретичні підходи за ознаками та обґрунтувати власне визначення поняття.
 - 2) Підготувати інформацію про будь-яку кризу, вказавши: назву, період, ознаки, причини, характеристику кризи, наслідки, шляхи виходу з кризи
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Які чинники виникнення кризи відносяться до «соціально-економічних чинників загального розвитку країни»?

- A. Стихійні лиха;
- B. Зростання безробіття;
- C. Посилення монополізму на ринку;
- D. Нестабільність валютного ринку.

2. Які чинники виникнення кризи відносяться до «ринкових»?

- A. Зростання інфляції;
- B. Зниження рівня реальних доходів населення;
- C. Зниження ємності внутрішнього ринку;
- D. Високий рівень комерційного ризику.

3. Які чинники виникнення кризи відносяться до «управлінських»?

- A. Низька продуктивність праці;
- B. Неefективний фінансовий менеджмент;
- C. Низька конкурентоспроможність продукції;

D. Незабезпеченість єдності підприємства як майнового комплексу.

4. Проблема неефективності управління обумовлена наступним фактором:

- A. Поганим управлінням витратами виробництва;
- B. Відсутністю стратегії в діяльності підприємства та орієнтацією на короткострокові результати на шкоду середньостроковим і довгостроковим;
- C. Застарілими і зношеними основними фондами;
- D. Недостатньо якісною системою бухгалтерського обліку та звітності.

5. Проблема неефективності управління обумовлена наступним фактором:

- A. Недостатньо якісною системою бухгалтерського обліку та звітності;
- B. Високим рівнем комерційного ризику;
- C. Недостатнім знанням кон'юнктури ринку;
- D. Низьким рівнем відповідальності керівників підприємства перед власниками за наслідки прийнятих рішень, за збереження і ефективне використання майна підприємства, а також за фінансово - господарські результати його діяльності.

6. До причин виникнення кризи в залежності від класифікаційної ознаки «за місцем виникнення» відносять:

- A. Штучні;
- B. Об'єктивні;
- C. Закономірні;
- D. Зовнішні.

7. До причин виникнення кризи в залежності від класифікаційної ознаки «по визначеності виникнення» відносять:

- A. Суб'єктивні;
- B. Внутрішні;
- C. Випадкові;
- D. Природні.

8. До причин виникнення кризи в залежності від класифікаційної ознаки «за походженням» відносять:

- A. Зовнішні, внутрішні;
- B. Об'єктивні, суб'єктивні;
- C. Штучні, природні;
- D. Випадкові, закономірні.

9. Друга фаза суспільного відтворення - «стагнація» характеризується:

- A. Падінням норми відсотка;
- B. Падінням обсягів виробництва;

- C. Зростання безробіття;
- D. Різке збільшення банкрутств.

10. Що є головною рушійною силою циклу Кондратьєва?

- A. Радикальною зміною грошового обороту в системі;
- B. Коливання інвестиційної активності;
- C. Радикальні зміни в технологічній базі суспільного виробництва, його структурна перебудова;
- D. Коливання світових запасів золота.

Література:

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.
2. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
3. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. – Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т, 2015. – 83 с.
4. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . — Л. : Новий Світ-2000, 2010 . — 332 с.
5. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.О. Василенко . — К. : ЦУЛ, 2003 . — 504с.
6. Антикризове фінансове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.Я. Салига [та ін.] ; ЗІДМУ . — К. : Центр навчальної літератури, 2005 . — 208с.
7. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник / А.М. Штангрет, О.І. Копилук . — К. : Знання , 2007 . — 335с.
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
9. <http://www.liga.kiev.ua/>
10. <http://www.ukrpravo.kiev.com>

ТЕМА 2. АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 - 1) Суб'єкти антикризового управління.
 - 2) Стратегія і тактика антикризового управління.
 - 3) Тактики антикризового управління: захисна, наступальна.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. У чому полягає сутність антиціпативної функції антикризового управління?

- A. В рішенні завдання профілактики криз, здійснюється для своєчасного виявлення і рішення проблем з метою запобігання кризи;
- B. В здійсненні планування і впровадженні заснованих на невеликому кількості критеріїв заходів, метою яких, як правило, є відновлення колишнього, докризового стану;
- C. В своєчасному прийнятті рішень;
- D. В рішенні довгострокових задач управління, які можуть охоплювати Усе області підприємства.

2. В чому полягає сутність превентивної функції антикризового управління?

- A. В рішенні довгострокових задач управління, які можуть охоплювати усі області підприємства;
- B. В рішенні завдання профілактики криз, здійснюється для своєчасного виявлення і рішення проблем з метою запобігання кризи;
- C. В стабілізації хитких ситуацій;
- D. В управлінні процесами виходу з кризи.

3. В чому полягає сутність реактивної функції антикризового управління?

- A. В рішенні довгострокових задач управління, які можуть охоплювати усі області підприємства;
- B. В стабілізації хитких ситуацій;
- C. В здійсненні планування і впровадженні заснованих на невеликому кількості критеріїв заходів, метою яких, як правило, є відновлення колишнього, докризового стану;

D. В управлінні процесами виходу з кризи.

4. Що є метою антикризового управління?

- A. Розробка, і реалізація заходів, спрямованих на запобігання виникненню негативних явищ, що призводять до кризового стану підприємства, забезпечення його фінансової стійкості і надійного становища на ринку;
- B. Своєчасно побачити настання кризи, знайти його перші ознаки, зрозуміти його характер;
- C. Прогноз кризової ситуації, пошук необхідної інформації і розробка антикризового рішення;
- D. Визначення шляхів, засобів і методів управління в кризовій ситуації.

5. Що виступає предметом антикризового управління?

- A. Чинники кризи;
- B. Фінансово - економічні процеси кризи;
- C. Структура кризи;
- D. Усе відповіді вірні.

6. Одним з факторів кризи є проблема розпізнавання передкризових ситуацій. У чому полягає сутність даного чинника?

- A. В умінні спрогнозувати кризову ситуацію, пошук необхідної інформації і розробка антикризового рішення;
- B. В умінні своєчасно побачити наступ кризи, знайти його перші ознаки, зрозуміти його характер;
- C. В вміння визначити шляху, кошти і методи управління в умовах кризи;
- D. В правовому регулюванні кризової ситуації.

7. Одним з факторів кризи є проблема прогнозування криз. У чому полягає сутність даного чинника?

- A. В умінні спрогнозувати кризову ситуацію, пошук необхідної інформації і розробка антикризового рішення;
- B. Визначити шляху, кошти і методи управління в умовах кризової;
- C. Правове регулювання кризової ситуації;
- D. В фінансово - економічному регулюванні кризових процесів.

8. Одним з факторів кризи є методологічні проблеми життєдіяльності підприємства. У чому полягає сутність даного чинника?

- A. В фінансово - економічному регулюванні кризових процесів;
- B. В умінні своєчасно побачити наступ кризи, знайти його перші ознаки, зрозуміти його характер;
- C. Визначити шляху, коштів і методів управління в умовах кризової;
- D. В правовому регулюванні кризової ситуації.

9. Власник підприємства як суб'єкт антикризового управління самостійно реалізує основні завдання та функції антикризового управління лише в разі, коли підприємство є?

- A. Малим;
- B. Середнім;
- C. Великим.

10. У чому полягає ефективність антикризового управління?

- A. В посилення уваги до попередніми і подальшим оцінками управлінських рішень і вибору альтернатив поведінки і діяльності;
- B. В здійсненні програмно - цільових підходів в технологіях розробки і реалізації управлінських рішень;
- C. В посилення інтеграційних процесів, що дозволяють концентрувати зусилля і більше ефективно використовувати потенціал компетенції;
- D. В здатності підприємства конструктивно реагувати на зміни, що загрожують його нормальному функціонуванню.

Література:

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.
2. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
3. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. – Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т, 2015. – 83 с.
4. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . — Л. : Новий Світ-2000, 2010 . — 332 с.
5. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.О. Василенко . — К. : ЦУЛ, 2003 . — 504с.
6. Антикризове фінансове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.Я. Салига [та ін.] ; ЗІДМУ . — К. : Центр навчальної літератури, 2005 . — 208с.
7. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник / А.М. Штангрет, О.І. Копилук . — К. : Знання , 2007 . — 335с.
8. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Кривов'язюк ; Волин. ін-т економіки та менедж. , Луц. держ. техн. ун-т . — К. : Кондор, 2008 .

ТЕМА 3. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Форми контролю: проведення дискусії, перевірка завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті і розв'язання практичних завдань.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) Необхідність оцінки фінансового стану для раннього визначення ознак кризового стану підприємства.
- 2) Види стійкості: внутрішня, зовнішня, загальна, фінансова.
- 3) Види платоспроможності.
- 4) Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства з використанням методики діагностики платоспроможності Конона і Гольдера; методики кредитного скорингу.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Кто не відноситься до внутрішніх користувачам фінансового аналізу?

- A. Менеджери.
- B. Кредитори.
- C. Керівник маркетингової служби.
- D. Засновники.

2. Фінансовий аналіз – це:

- A. Спосіб накопичення, трансформації і використання інформації фінансового характеру з метою оцінки фінансового становища підприємства на основі виявлених результатів.
- B. Система показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів підприємства, виконання зобов'язань перед державою та іншими господарючими суб'єктами.
- C. Система показників, яка відображає майнове і фінансове становище підприємства на звітну дату, а також фінансові результати його діяльності за звітний період.
- D. Система показників, що характеризують ефективність використання фінансових ресурсів.

3. Фінансовий стан – це:

- A. Спосіб накопичення, трансформації і використання інформації фінансового характеру з метою оцінки фінансового становища підприємства на основі виявлених результатів.

- В. Система показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів підприємства, виконання зобов'язань перед державою та іншими господарюючими суб'єктами.
- С. Система показників, яка відображає майнове і фінансове становище підприємства на звітну дату, а також фінансові результати його діяльності за звітний період.
- Д. Система показників, що характеризують ефективність використання фінансових ресурсів.

4. Бухгалтерська звітність – це:

- А. Спосіб накопичення, трансформації і використання інформації фінансового характеру з метою оцінки фінансового становища підприємства на основі виявлених результатів.
- В. Система показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів підприємства, виконання зобов'язань перед державою та іншими господарюючими суб'єктами.
- С. Система показників, яка відображає майнове і фінансове становище підприємства на звітну дату, а також фінансові результати його діяльності за звітний період.
- Д. Система показників, що характеризують ефективність використання фінансових ресурсів.

5. Який вид стійкості підприємства обумовлений стабільністю економічного середовища, в рамках якої здійснюється його діяльність?

- А. Внутрішня стійкість.
- В. Зовнішня стійкість.
- С. Загальна стійкість.
- Д. Фінансова стійкість.

6. При якій стійкості забезпечується вільне маневрування грошовими коштами підприємства, що сприяє безперервному процесу виробництва і реалізації продукції?

- А. Внутрішня.
- В. Зовнішня.
- С. Цінова.
- Д. Фінансова.

7. Яку мету ставлять, аналізуючи фінансову стійкість підприємства?

- А. Визначити розмір грошових коштів на розрахунковому рахунку.
- В. Домогтися пропорційного розподілу витрат.
- С. Визначити період оборотності товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів.
- Д. Визначити платоспроможність підприємства.

8.Фінансова стійкість підприємства - це такий стан його фінансових ресурсів, їх розподілу і використання, яке забезпечує:

- A. Можливість використовувати отриманий прибуток, щоб максимально збільшити запаси і ресурси, необхідні в умовах нестабільної економіки.
- B. Рух грошових потоків, що дозволяє максимізувати зростання прибутку, який виправдовує збільшення рівня ризику.
- C. Значний обсяг коштів на рахунках.
- D. Зростання прибутку підприємства, при збереженні його платоспроможності.

9.Який показник фінансової стійкості визначається як різниця між власним капіталом підприємства та оборотними активами?

- A. Наявність власних оборотних активів.
- B. Робочий капітал (наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів і витрат).
- C. Нормальна величина основних джерел формування запасів і витрат .
- D. Немає правильної відповіді.

10.Що з перерахованого нижче не відноситься до внутрішніх чинників, що впливає на фінансову стійкість?

- A. Рівень доходів споживачів.
- B. Структура продукції, що випускається, її частка в платоспроможному попиті
- C. Розмір сплаченого статутного капіталу
- D. Галузева належність суб'єкта господарювання.

4. Розв'яжіть практичні завдання.

Завдання 1. На основі даних балансу:

- 1) Оцінити фінансову стійкість підприємства.
- 2) Проаналізувати ліквідність балансу.
- 3) Проаналізувати ліквідність оборотних активів.
- 4) Скласти пояснювальну записку.

Результати розрахунків оцінки фінансової стійкості пропонується оформити в таблицях 1 - 3. Розрахувати коефіцієнти ліквідності, дати оцінку ліквідності балансу, результати розрахунків оформити самостійно.

У пояснювальній записці дати оцінку фінансової стійкості підприємства і визначити її тип; дати оцінку ліквідності балансу і оборотних активів, порівнявши розраховані показники з їх теоретичними значеннями. Зробити висновки.

Таблиця 1 – Аналіз фінансової стійкості підприємства

тис.грн.

Показники	Умовне познач.	На початок року	На кінець року	Зміна за рік
1. Власний капітал 2. Необоротні активи 3. Наявність власного оборотного капіталу 4. Довгострокові пасиви 5. Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування капіталу (Робочий капітал) 6. Короткостроковий позиковий капітал 7. Загальна величина джерел формування запасів і витрат (Оборотний капітал) 8. Загальна величина запасів і витрат 9. Надлишок (+), нестача (-) ВОК 10. Надлишок (+), нестача (-) робочого капіталу 11. Надлишок (+), нестача (-) оборотного капіталу				

Проаналізувати відносні показники фінансової стійкості підприємства, попередньо склавши таблицю 2.

Таблиця 2 - Оцінка відносних показників фінансової стійкості підприємства

Показники	Ум. познач.	Станом на		Зміна за рік	Теоретичне значення
		початок року	кінець року		

Таблиця 3 – Аналіз ліквідності оборотних активів підприємства

тис.грн.

Актив	На початок року	На кінець року	Пасив	На початок року	На кінець року	Відхилення	
						на початок року	на кінець року
Абсолютноліквідні активи			Найбільш термінові пасиви				
Швидко реалізовані активи			Короткострокові пасиви				
Повільно реалізовані активи			Довгострокові пасиви				
Віажколіквідні активи			Постійні пасиви				
Баланс			Баланс				

Література:

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.
2. Фролова Л.В. Економічна діагностика діяльності підприємств: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Л.В. Фролова, О.О. Никитенко, С.О. Єрмак, Л.В. Івкова. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2007. - 158 с. (укр.мов.).
3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
4. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. – Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т, 2015. – 83 с.
5. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . — Л. : Новий Світ-2000, 2010 . — 332 с.
6. Антикризове фінансове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.Я. Салига [та ін.] ; ЗІДМУ . — К. : Центр навчальної літератури, 2005 . — 208с.
7. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник / А.М. Штангрет, О.І. Копилук . — К. : Знання , 2007 . — 335с.
8. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Кривов'язюк ; Волин. ін-т економіки та менедж. , Луц. держ. техн. ун-т . — К. : Кондор, 2008 .

ТЕМА 4. ІНСТИТУТ БАНКРУТСТВА ЯК МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 - 1) Суть, причини виникнення банкрутства, згідно до Закону України «Про банкрутство (неспроможність) підприємств».
 - 2) Причини банкрутства підприємств.
 - 3) Екстрені заходи для виходу з банкрутства.
 - 4) Механізм управління банкрутством: методи, важелі, правове, нормативне, інформаційне забезпечення.
 - 5) Стадії процедури управління банкрутством: спостереження, фінансове оздоровлення (або санація підприємства), зовнішнє управління, конкурсне виробництво.
 - 6) Мирова угода.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Що слід розуміти під банкрутством?

- A. Нездатність задовольняти вимоги кредиторів по оплаті товарів (робіт, у слуг), включаючи нездатність забезпечити обов'язкові платежі в бюджет і позабюджетні фонди в зв'язку з перевищенням зобов'язань боржника над його майном або в зв'язку з не задовільною структурою балансу;
- B. Такий стан майна і зобов'язань боржника, коли за рахунок майна не може бути забезпечено своєчасне виконання зобов'язань перед кредиторами в зв'язку з недостатнім ступенем ліквідності майна боржника;
- C. Такий стан фінансових ресурсів підприємства, коли їх розподіл і використання не забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні кредитоспроможності;
- D. Варіанти б і в.

2. «За формою виникнення» причини банкрутства розрізняють?

- A. Випадкові;
- B. Короткочасні;
- C. Не усуваються;
- D. Суб'єктивні.

3. «За характером виникнення» причини банкрутства розрізняють?

- A. Створювані дією третіх осіб ;
- B. Усуваються самим підприємством ;
- C. Створювані дією ділових партнерів ;
- D. Варіанти А і В .

4. Сутність внутрішніх причин виникнення банкрутства підприємства проявляється в?

- A. Недосконалість фінансової системи ;
- B. Недотриманні ділових зобов'язань ;
- C. Невмінні передбачити банкрутство і уникнути його в майбутньому ;
- D. Неплатоспроможність боржника з вини третіх осіб.

5. Оберіть невірне твердження:

- A. Метою банкрутства підприємства з боргами може бути відновлення платоспроможності боржника, реструктуризація заборгованості або задоволення вимог кредиторів за рахунок майна боржника з його подальшою ліквідацією;
- B. Для сучасних українських підприємств характерний недобросовісний менеджмент, який в свою чергу є безпосередньою причиною банкрутства;
- C. Досудова санація проводиться з метою фінансового оздоровлення підприємства за рішенням арбітражного суду на підставі рішення зборів кредиторів;
- D. Всі варіанти вірні .

6. Що характерно для прихованої стадії банкрутства?

- A. Виникнення труднощів з готівкою ;
- B. Зниження «ціни підприємства» ;
- C. Відхилення фінансових показників від норми;
- D. Нездатність своєчасно оплачувати борги .

7. Чим характеризується фінансова нестійкість для підприємства?

- A. Затримками розрахунків з кредиторами ;
- B. Відхиленням фінансових показників від норми;
- C. Нездатністю вчасно оплачувати борги ;
- D. Зниженням «ціни підприємства» .

8. Що відноситься до екстрених заходів для виходу з банкрутства?

- A. Диверсифікація виробництва ;
- B. Скорочення витрат на маркетинг ;
- C. Скорочення номенклатури продукції і послуг;
- D. Переатестація керівництва .

9. «Через виникнення» банкрутство розрізняють?

- A. Реальне;
- B. Технічне;
- C. Випадкове банкрутство власника ;
- D. Просте.

10. Реальное банкрутство - це?

- А. Повна нездатність підприємства відновити в майбутньому періоді свою фінансову стійкість і платоспроможність в силу реальних втрат використовуваного капіталу;
- В. Неплатоспроможність підприємства, викликана простроченням дебіторської заборгованості;
- С. Навмисне створення власниками підприємства його неплатоспроможності;
- Д. Неправдиве оголошення підприємства неспроможним з метою введення в оману кредиторів для отримання відстрочки виконання своїх зобов'язань .

Література:

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.
2. Фролова Л.В. Економічна діагностика діяльності підприємств: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Л.В. Фролова, О.О. Никитенко, С.О. Єрмак, Л.В. Івкова. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2007. - 158 с. (укр.мов.).
3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
4. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. – Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т, 2015. – 83 с.
5. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . — Л. : Новий Світ-2000, 2010 . — 332 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.
ПРАКТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ
ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 5. ДІАГНОСТИКА ІМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА
ПІДПРИЄМСТВА

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 - 1) Методи діагностики вірогідності банкрутства підприємства
 - 2) Етапи проведення експрес-діагностики вірогідності банкрутства.
 - 3) Етапи проведення фундаментальної діагностики вірогідності банкрутства.
 - 4) Статистичні методи оцінки вірогідності банкрутства підприємства.
 - 5) Експертні методи діагностики кризового стану підприємства: метод бальної оцінки Аргенті; метод Ськоуна; метод компанії Ernst&Whinney..
 - 6) Графічний метод діагностики фінансового стану і загрози банкрутства підприємства.
 - 7) Динамічний підхід до діагностики банкрутства.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Що з перерахованого відноситься до об'єктивних причин виникнення банкрутства?

- A. Низька рентабельність продукції ;
- B. Зниження обсягу виробництва ;
- C. Великі борги, взаємні неплатежі ;
- D. Високий рівень інфляції.

2. Чи можна визнати підприємство платоспроможним, якщо фінансовий аналіз показав, що значення коефіцієнта загальної ліквідності менше 1?

- A. Можна, можливо;
- B. Не можна ;
- C. Можна, якщо коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом і оборотними активами більше 0,1;
- D. Можна, так як рішення про банкрутство приймається добровільно самим підприємством.

3. Що з перерахованого не відносять до об'єктивних причин виникнення банкрутства?

- A. Недосконалість кредитної і податкової систем;
- B. Недосконалість законодавчої бази реформування економіки;
- C. Великі борги, взаємні неплатежі ;
- D. Високий рівень інфляції.

4. Що можна прогнозувати, спираючись на Z - критерій Альтмана?

- A. Втрату платоспроможності ;
- B. Відновлення платоспроможності ;
- C. Кількість _____ днів, _____ на протязі і яких здійснюється повне звернення товарно - матеріальних цінностей ;
- D. Можливе банкрутство підприємства.

5. Що з перерахованого не можна віднести до суб'єктивних причин виникнення банкрутства?

- A. Низька рентабельність продукції ;
- B. Зниження обсягу виробництва ;
- C. Великі борги, взаємні неплатежі ;
- D. Високий рівень інфляції.

6. Що справедливо для підприємства, яке визнане неплатоспроможним?

- A. Це підприємство - не має сенсу ;
- B. Це лише зафіксоване стан фінансової нестійкості;
- C. Визнання неплатоспроможності тягне за собою цивільно-правову відповідальність власника;
- D. Один з кращих стимулів самостійного виходу з кризи.

7. Які має бути значення коефіцієнта, щоб зробити висновок про можливість відновлення підприємством своєї платоспроможності?

- A. $V_p > 1$;
- B. $V_p > 0,5$;
- C. $V_p > 0,1$;
- D. $V_p > 2$.

8. У якому випадку розраховується коефіцієнт втрати платоспроможності?

- A. У разі , якщо значення коефіцієнта загальної ліквідності менше 1, а коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом більше 0,1;
- B. При зафіксованому стані фінансової нестійкості;
- C. У разі , якщо коефіцієнт загальної ліквідності більше 1, а коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами менше 0,1;
- D. Для перевірки стійкості фінансового положення.

9. Який з показників п'ятифакторної моделі Альтмана можна прийняти рівним нулю для українських підприємств?

- A. Рентабельність активів, обчислена по чистій прибутку за вирахування дивідендів з урахуванням коштів фондів спеціального і цільового фінансування;
- B. Віддача всіх активів;
- C. Всі показники, в яких є прибуток;
- D. Немає такого показника.

10. Які стандартні методи використовуються в процесі аналізу окремих сторін кризи фінансового розвитку підприємства?

- A. Трендовий фінансовий аналіз;
- B. Вертикальний фінансовий аналіз;
- C. Порівняльний фінансовий аналіз;
- D. Аналіз фінансових коефіцієнтів;
- E. Всі варіанти вірні.

4. Розв'яжіть практичні завдання.

Завдання 1.

1. Визначити масштаб кризи фінансового стану підприємства, використовуючи дані таблиці 4.

Таблиця 4 - Експрес-діагностика вірогідності банкрутства підприємства

Показник	Од. вим.	Минулий рік.	Звітний рік	Відхилення (+,-)	Темп зміни, %
1	2	3	4	5	6
Чистий грошовий потік	тис. грн.	-9478,00	69763,00	79241,00	-736,05
Чистий грошовий потік від операційної діяльності	тис. грн.	75045,00	168537,00	93492,00	224,58
Власний капітал	тис. грн.	139426,00	314152,00	174726,00	225,32
Позиковий капітал	тис. грн.	953484,00	1202460,00	248976,00	126,11
Капітал	тис. грн.	1092910,00	1516612,00	423702,00	138,77
Довгостроковий позиковий капітал	тис. грн.	785044,00	990961,00	205917,00	126,23
Короткостроковий позиковий капітал	тис. грн.	168440,00	211499,00	43059,00	125,56
Фінансовий кредит	тис. грн.	435679,00	624975,00	189296,00	143,45
Товарний кредит	тис. грн.	25592,00	104219,00	78627,00	407,23
Внутрішня кредиторська заборгованість	тис. грн.	1894,00	6764,00	4870,00	357,13
Кредиторська заборгованість	тис. грн.	28371,00	114819,00	86448,00	404,71
Необоротні активи	тис. грн.	899675,00	1144622,00	244947,00	127,23
Оборотні активи	тис. грн.	193235,00	371990,00	178755,00	192,51

Продовження таблиці 4

Дебіторська заборгованість (за первісною вартістю)	тис. грн.	31471,00	95194,00	63723,00	302,48
Високоліквідні активи	тис. грн.	78075,00	104889,00	26814,00	134,34
Коефіцієнт автономії	коєф.				
Коефіцієнт фінансування	коєф.				
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	коєф.				
Коефіцієнт співвідношення довгострокового і короткострокового позикового капіталу	коєф.				
Коефіцієнт співвідношення фінансового і товарного кредиту	коєф.				
Коефіцієнт невідкладних зобов'язань у загальній сумі зобов'язань	коєф.				
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	коєф.				
Коефіцієнт маневреності активів	коєф.				
Коефіцієнт забезпеченості високоліквідними активами	коєф.				
Коефіцієнт поточної ліквідності	коєф.				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	коєф.				
Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	коєф.				
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	коєф.				

Завдання 2.

1. Визначити вірогідність банкрутства підприємства статистичними методами, використовуючи дані таблиці 5. Зробити висновок.

Таблиця 5 - Оцінка вірогідності банкрутства ЗАТ «АПК-ІНВЕСТ» за п'ятифакторною моделлю Альтмана

Показник	Од. вим.	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення (+,-)	Темп зміни, %
1	2	3	4	5	6
Оборотні активи	тис. грн.	193235,00	371990,00	178755,00	192,51
Активи	тис. грн.	1092910,00	1516612,00	423702,00	138,77
Акціонерний капітал	тис. грн.	257251,00	292929,00	35678,00	113,87
Позиковий капітал короткостроковий	тис. грн.	168440,00	211499,00	43059,00	125,56
Фонди спеціального і цільового фінансування	тис. грн.	0,00	0,00	0,00	-
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн.	134859,00	326613,00	191754,00	242,19
Прибуток чистий (збиток)	тис. грн.	-46207,00	3832,00	50039,00	-8,29
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	тис. грн.	-55749,00	32311,00	88060,00	-57,96
Виплачені дивіденди	тис. грн.	0,00	0,00	0,00	-
Частка оборотних активів в активах	коєф.				
Рентабельність активів (розрахована за чистим прибутком за вирахуванням дивідендів)	коєф.				
Рентабельність активів (розрахована за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування)	коєф.				
Коефіцієнт покриття за ринковою вартістю власного капіталу	коєф.				
Коефіцієнт віддачі активів	коєф.				
Показник банкрутства	коєф.				
Висновок					

Література:

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.
2. Фролова Л.В. Економічна діагностика діяльності підприємств: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Л.В. Фролова, О.О. Никитенко, С.О. Єрмак, Л.В. Івкова. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2007. - 158 с. (укр.мов.).

3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
4. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. — Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т, 2015. — 83 с.
5. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . — Л. : Новий Світ-2000, 2010 . — 332 с.
6. Антикризове фінансове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.Я. Салига [та ін.] ; ЗІДМУ . — К. : Центр навчальної літератури, 2005 . — 208с.
7. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Кривов'язюк ; Волин. ін-т економіки та менедж. , Луц. держ. техн. ун-т . — К. : Кондор, 2008 .
8. Колісник М.К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.К. Колісник, П.Г. Ільчук, П.І. Віблій; Нац. ун-т "Львів. політехніка" . — К. : Кондор, 2007 . — 272с.

ТЕМА 6. ОЦІНКА НАСЛІДКІВ ВИНИКНЕННЯ СИТУАЦІЇ БАНКРУТСТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Форми контролю: тестування, проведення дискусії, перевірка завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) Початкові передумови дослідження зобов'язань неплатоспроможного підприємства.
- 2) Умови порушення справи про банкрутство підприємства.
- 3) Структурно-логічна послідовність визначення і аналізу зобов'язань кризового підприємства в ході діагностики наслідків виникнення ситуації банкрутства.
- 4) Черговість задоволення вимог кредиторів.
- 5) Фінансові наслідки виникнення ситуації банкрутства і методологічні основи їх прогнозування.
- 6) Імітаційна модель руху грошових коштів підприємства в ході проведення ліквідаційної процедури.
- 7) Система показників експертної оцінки фінансових наслідків виникнення ситуації банкрутства.

3. Розв'яжіть практичні завдання.

Завдання 1. Оцініть наслідки ліквідаційної процедури підприємства, на основі даних звіту ліквідатора:

- обсяг грошових коштів на рахунках підприємства-банкрута на день відкриття ліквідаційної процедури - 14 тис. грн;
- обсяг грошових коштів, отриманих у результаті продажу активів - 52 млн грн;
- витрати, пов'язані з провадженням у справі про банкрутство в господарському суді та роботою ліквідаційної комісії - 250 тис. грн;
- вимоги, забезпечені заставою - 10 млн грн;
- витрати заявника на публікацію оголошення про порушення справи про банкрутство - 17 тис. грн;
- витрати на публікацію в офіційних друкованих органах інформації про порядок продажу майна банкрута - 4,5 тис. грн;
- витрати кредиторів на проведення аудиту - 25,3 тис. грн;
- зобов'язання банкрута перед працівниками підприємства-банкрута (за винятком повернення внесків членів трудового колективу до статутного фонду підприємства) - 370 тис. грн;
- заборгованість перед персоналом за останні три місяці перед початком ліквідаційної процедури - 24 тис. грн;
- вихідна допомога працівникам, яких звільнено - 26 тис. грн;
- зобов'язання, що виникли внаслідок заподіяння шкоди життю та

- здоров'ю громадян - 12 тис. грн;
- зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) - 9,8 млн грн;
- вимоги кредиторів, не забезпечені заставою, які виникли до початку ліквідаційної процедури - 43,8 млн грн;
- вимоги кредиторів, що виникли із зобов'язань під час процедури розпорядження майном боржника - 99 тис. грн;
- вимоги власників підприємства щодо внесків до статутного фонду - 6,7 млн грн, у т. ч. власників - членів трудового колективу - 12 тис. грн.

Чи всі кредитори отримують повне задоволення своїх вимог під час проведення розрахунків? Кредитори якої черги отримають повне, часткове задоволення або взагалі залишаться без задоволення своїх вимог? Що очікує підприємство після завершення ліквідаційної процедури?

На яку суму треба збільшити обсяги виручки від продажу активів підприємства-банкрута для збереження його як юридичної особи?

Література:

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.

2. Фролова Л.В. Економічна діагностика діяльності підприємств: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Л.В. Фролова, О.О. Никитенко, С.О. Єрмак, Л.В. Івкова. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2007. - 158 с. (укр.мов.).

3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.

4. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. – Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т, 2015. – 83 с.

5. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . — Л. : Новий Світ-2000, 2010 . — 332 с.

6. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Кривов'язюк ; Волин. ін-т економіки та менедж. , Луц. держ. техн. ун-т . — К. : Кондор, 2008 .

7. Колісник М.К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.К. Колісник, П.Г. Ільчук, П.І. Віблей; Нац. ун-т "Львів. політехніка" . — К. : Кондор, 2007 . — 272с.

8. Лещенко М.Л. Оздоровлення підприємств в умовах кризи: навчальний посібник / МЛ. Лещенко. - Житомир: ЖІТІ, 2008. – 312 с.

ТЕМА 7. ПОТЕНЦІАЛ ВИЖИВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 - 1) Сутність дефініції «потенціал виживання підприємства».
 - 2) Потенціал можливостей пристосування.
 - 3) Здібність до виживання підприємства.
 - 4) Антикризовий потенціал підприємства.
 - 5) Оцінка можливостей розвитку підприємства.
 - 6) Дослідження стану зовнішнього середовища підприємства для виходу його з кризового стану.
 - 7) Етапи оцінки зовнішнього середовища підприємства.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1.Потенціал виживання підприємства - це:

- A. Взаємопов'язана сукупність ресурсів, які знаходяться в його розпорядженні і мають вирішальне значення для досягнення стратегічних цілей, оцінки можливості кордонів функціонування в майбутньому, виходячи з прогнозованих умов зовнішнього середовища;
- B. Сукупність засобів і можливостей підприємства в реалізації ринкової діяльності, використанні підприємством всіх передових розробок маркетингу;
- C. Наявна можливість розвитку ситуації за позитивним сценарієм, наслідком якого є нормалізація стану підприємства, відновлення його конкурентоспроможності та забезпечення ефективного господарювання;
- D. Сукупність виробничо-фінансових, інтелектуальних і трудових можливостей підприємства, які забезпечують йому конкурентні переваги на ринку.

2.Важнейшим дестабілізуючим фактором потенціалу є:

- A. Фактори макросередовища ;
- B. Фактори мікросередовища ;
- C. Фактори зовнішнього середовища ;
- D. Фактори внутрішнього середовища .

3.Область застосування дефініції «потенціал виживання» полягає в:

- A. Здатності до самоадаптації (стабілізації) для збереження стійкості динамічного балансу;
- B. Дослідженні потенційних можливостей підприємства по виходу з кризового стану ;
- C. Здатності до інноваційних змін ;
- D. Дослідженні потенційних можливостей підприємства по запобіганню кризового стану .

4. Область застосування дефініції «потенціал виживання» полягає в:

- A. Здатності до самоорганізації, під якою розуміється вміння перетворювати внутрішні обмеження, досягати нових, більш сталих станів, які залишаються стійкими до впливу зовнішнього середовища;
- B. Оцінкою наявності передумов і можливостей до самозбереження підприємства ;
- C. Наявності впорядкованої цілісності , яка є результатом динамічного взаємодії можливостей по ліквідації кризових явищ ;
- D. Всі відповіді вірні .

5. Що розуміють під зовнішньої стійкістю?

- A. Досягнення стабілізації економічного середовища країни, в рамках якої здійснюється діяльність підприємства;
- B. Досягнення ефективності управління діяльністю підприємства за рахунок зовнішнього управління, вплив якого регулюється з боку держави;
- C. Досягнення стабільності підприємства, яка ґрунтується на практичній реалізації теоретичних принципів управління шляхом активного реагування на зміну зовнішніх і внутрішніх факторів;
- D. Досягнення збереження стану рівноваги при виникненні внутрішніх і зовнішніх закономірностей руху капіталу.

6. Що розуміють під внутрішньою стійкістю?

- A. Досягнення стабільності підприємства, яка ґрунтується на практичній реалізації теоретичних принципів управління шляхом активного реагування на зміну зовнішніх і внутрішніх факторів;
- B. Досягнення рівня управління, який дає можливість функціонувати підприємству в бізнесі і визначається сукупністю кількісних і якісних характеристик, що забезпечують постійну життєздатність;
- C. Досягнення стабільно високого рівня фінансового результату діяльності підприємства;
- D. Варіант А і С.

7. Основні функцією оцінки економічної можливості є:

- A. Оцінка маркетингової можливості ;
- B. Оцінка виробничо-технічної можливості ;
- C. Оцінка фінансово-аналітичної можливості ;

D. Оцінка ринкової можливості .

8. Основною функцією оцінки економічної можливості підприємства є:

- A. Оцінка забезпеченості підприємства власними оборотними активами;
- B. Оцінка фінансової незалежності підприємства ;
- C. Оцінка забезпеченості фінансовими ресурсами підприємства;
- D. Оцінка ймовірності настання банкрутства підприємства.

9. «Центр тяжкості» економічної діяльності підприємства – це:

- A. Співвідношення показників господарської діяльності підприємства на поточний момент часу, яке дає можливість йому перебувати в стані динамічної рівноваги, збалансованості;
- B. Співвідношення показників господарської діяльності підприємства на перспективний момент часу, яке дає можливість йому перебувати в стані динамічної рівноваги, збалансованості;
- C. Співвідношення показників господарської діяльності підприємства, яке дає можливість йому перебувати в стані динамічної рівноваги, збалансованості;
- D. Співвідношення показників господарської діяльності підприємства, яке не дає можливість йому перебувати в стані динамічної рівноваги, збалансованості.

10. Що розуміють під «економічною можливістю» підприємства?

- A. Визначення наявних можливостей для ефективної діяльності в майбутньому;
- B. Можливість підприємства в момент оцінювання протистояти кризовим явищам і підтримати необхідний рівень життєздатності;
- C. Рівень управління, який дає можливість функціонувати підприємству в бізнесі і визначається сукупністю кількісних і якісних характеристик, що забезпечують постійну життєздатність;
- D. Варіант B і C .

Література:

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.

2. Фролова Л.В. Економічна діагностика діяльності підприємств: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Л.В. Фролова, О.О. Никитенко, С.О. Єрмак, Л.В. Івкова. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2007. - 158 с. (укр.мов.).

3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.

4. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. – Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т,

2015. – 83 с.

5. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . – Л. : Новий Світ-2000, 2010 . – 332 с.

6. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Кривов'язюк ; Волин. ін-т економіки та менедж. , Луц. держ. техн. ун-т . – К. : Кондор, 2008 .

7. Колісник М.К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.К. Колісник, П.Г. Ільчук, П.І. Віблей; Нац. ун-т "Львів. політехніка" . – К. : Кондор, 2007 . – 272с.

8. Лещенко М.Л. Оздоровлення підприємств в умовах кризи: навчальний посібник / МЛ. Лещенко. - Житомир: ЖІТІ, 2008. – 312 с.

ТЕМА 8. ФОРМУВАННЯ АНТИКРИЗОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 - 1) Антикризова програма підприємства: призначення, цілі і завдання розробки.
 - 2) План антикризових заходів.
 - 3) Бізнес-план фінансового оздоровлення.
 - 4) Управління розробкою антикризової програми підприємства.
 - 5) Етапи формування антикризової програми підприємства.
 - 6) Вимоги, що пред'являються до методичного інструментарію розробки антикризової програми.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Антикризова програма підприємства-це ...

- A. Внутрішній документ, в якому систематизовано, представлений перелік основних планованих заходів, для досягнення поставленої мети - виведення підприємства з кризового стану;
- B. Документ, який, по суті, є «планом дій» компанії на випадок виникнення кризи;
- C. План дій, спрямований на підвищення ефективності бізнесу і реалізацію стратегії його розвитку в складному конкурентному і / або фінансове становище, в тому числі, спрямований на запобігання банкрутства підприємства;
- D. Всі варіанти вірні .

2. Оберіть невірне твердження:

- A. Антикризова програма підприємства розробляється на підставі проведеної діагностики фінансового стану та загрози банкрутства підприємства, наслідків виникнення ситуації банкрутства, оцінки можливостей підприємства щодо локалізації кризи;
- B. Внутрішня структура програми антикризових заходів вимагає формалізації, оскільки визначається стадією кризи та суттю заходів, які включаються до її складу;
- C. План антикризових заходів повинен містити перелік конкретних заходів, які передбачається здійснити, строки початку і закінчення,

необхідні ресурси і очікуваний результат реалізації, а також визначати відповідальну особу та виконавців;

D. Необхідність розробки стратегічного плану після формування антикризової програми на підприємстві відпадає.

3. До елементів плану антикризових заходів відносять:

A. Цільові параметри антикризового процесу та заходи зі стратегічного виживання підприємства;

B. Обмеження антикризового процесу та методика розробки плану ліквідації кризи;

C. Фінансовий план діяльності підприємства і план фінансового оздоровлення;

D. Бюджет витрачання коштів на реалізацію програми і основні причини виникнення кризи.

4. Метою розробки бізнес-плану фінансового оздоровлення підприємства є:

A. Планування графіка погашення заборгованостей підприємства;

B. Планування антикризової програми ;

C. Планування реорганізаційних процедур ;

D. Планування заходів щодо фінансового оздоровлення підприємства.

5.Целью розробки бізнес-плану фінансового оздоровлення підприємства є:

A. Планування графіка погашення заборгованостей підприємства;

B. Розробка антикризової програми ;

C. Обґрунтування стратегії виживання підприємства ;

D. Планування заходів щодо фінансового оздоровлення підприємства.

6.Целью розробки бізнес-плану фінансового оздоровлення підприємства є:

A.Обґрунтування заходів щодо відновлення платоспроможності підприємства;

B.Обґрунтування необхідності надання державної підтримки підприємству;

C.Обґрунтування форми контролю за проведенням фінансового оздоровлення підприємства;

D.Обґрунтування заходів щодо фінансового оздоровлення підприємства;

7.Бізнес-план фінансового оздоровлення - це ...

A. Внутрішньофірмовий документ, який розробляється для обґрунтування заходів підприємства, які потребують додаткового вкладення коштів;

B. Інструмент для розгляду великої кількості різних ситуацій, який дає можливість вибрати найбільш перспективні рішення і визначити засоби

- для їх досягнення, що особливо важливо для неплатоспроможних підприємств;
- C. План опису найбільш повного набору факторів фінансового оздоровлення і обґрунтування найбільш ефективного варіанту розвитку підприємства;
 - D. Всі варіанти вірні .

8. Не пізніше, якого терміну з дня винесення ухвали про санацію боржника необхідно розробити план санації?

- A. 60 днів ;
- C. 35 днів ;
- B. 90 днів ;
- D. 10 днів .

9. Проект санації не включає:

- A. Результати оцінки економічного і фінансового становища підприємства-боржника;
- B. Мета і форми проведення санації;
- C. Заходи щодо відновлення платоспроможності боржника;
- D. Обґрунтування заходів стратегічного виживання .

10. Основні типом поведінки підприємства в залежності від характеру антикризових заходів є:

- A. Фінансові антикризові заходи ;
- B. Оперативні антикризові заходи ;
- C. Маркетингові антикризові заходи ;
- D. Інвестиційні антикризові заходи .

Література:

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.
2. Фролова Л.В. Економічна діагностика діяльності підприємств: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Л.В. Фролова, О.О. Никитенко, С.О. Єрмак, Л.В. Івкова. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2007. - 158 с. (укр.мов.).
3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
4. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. – Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т, 2015. – 83 с.
5. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . — Л. : Новий Світ-2000, 2010 . — 332 с.
6. Антикризове фінансове управління підприємством: навч. посіб. для

ТЕМА 9. МЕХАНІЗМИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ЗАГРОЗІ БАНКРУТСТВА

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) Внутрішні механізми фінансової стабілізації підприємства.
- 2) Етапи фінансової стабілізації підприємства в умовах кризової ситуації.
- 3) Матриця фінансової рівноваги.
- 4) Стратегічний механізм фінансової стабілізації.
- 5) Моделі стійкого економічного зростання підприємства.
- 6) Форми санації залежно від глибини кризового стану підприємства і умов надання йому зовнішній допомозі.
- 7) Витрати на здійснення санації.
- 8) Контроль за проведенням санації.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Що є метою усунення неплатоспроможності підприємства в умовах кризи?

- A. Відновлення до безпечного рівня фінансової стійкості підприємства з метою усунення загрози банкрутства;
- B. Зниження вартості використовуваного капіталу і постійного зростання своєї ринкової вартості;
- C. Відновлення здатності до здійснення платежів по своїх невідкладних фінансових зобов'язаннях з тим, щоб попередити виникнення процедури банкрутства;
- D. Відновлення фінансової рівноваги на підприємстві.

2. Що є метою відновлення фінансової стійкості підприємства в умовах кризи?

- A. Відновлення до безпечного рівня фінансової стійкості підприємства з метою усунення загрози банкрутства;

- B. Зниження вартості використовуваного капіталу і постійного зростання своєї ринкової вартості;
- C. Відновлення здатності до здійснення платежів по своїх невідкладних фінансових зобов'язаннях з тим, щоб попередити виникнення процедури банкрутства;
- D. Відновлення довгострокового фінансового рівноваги на підприємстві.

3. Що є метою забезпечення в тривалому періоді фінансової стійкості підприємства в умовах кризи?

- A. Відновлення до безпечного рівня фінансової стійкості підприємства з метою усунення загрози банкрутства;
- B. Зниження вартості використовуваного капіталу і постійного зростання своєї ринкової вартості;
- C. Відновлення довгострокового фінансового рівноваги на підприємстві;
- D. Варіант B і C .

4. У чому полягає сутність оперативного механізму фінансової стабілізації?

- A. Забезпеченні збалансування грошових активів і короткострокових фінансових зобов'язань підприємства ;
- B. Досягненні точки фінансового рівноваги підприємства в майбутньому періоді;
- C. Підтримці досягнутого фінансового рівноваги підприємства в тривалому періоді ;
- D. Забезпеченні сталого економічного зростання підприємства в короткостроковій перспективі .

5. У чому полягає сутність тактичного механізму фінансової стабілізації?

- A. Забезпеченні збалансування грошових активів і короткострокових фінансових зобов'язань підприємства ;
- B. Досягненні точки фінансового рівноваги підприємства в майбутньому періоді;
- C. Підтримці досягнутого фінансового рівноваги підприємства в тривалому періоді ;
- D. Забезпеченні сталого економічного зростання підприємства в короткостроковій перспективі .

6. У чому полягає сутність стратегічного механізму фінансової стабілізації?

- A. Забезпеченні збалансування грошових активів і короткострокових фінансових зобов'язань підприємства ;
- B. Досягненні точки фінансового рівноваги підприємства в майбутньому періоді;
- C. Підтримці досягнутого фінансового рівноваги підприємства в тривалому періоді ;

D. Забезпеченні сталого економічного зростання підприємства в короткотроковій перспективі .

7. Що є результатом оперативного механізму фінансової стабілізації підприємства?

- A. Перевищення обсягу надходження грошових виплат ніж коштів над обсягом невідкладних фінансових зобов'язань;
- B. Досягнення нормальної фінансової стійкості підприємства;
- C. Зростання ринкової вартості підприємства ;
- D. Приріст реалізації обсягу продукції .

8.Что є результатом тактичного механізму фінансової стабілізації підприємства?

- A. Перевищення обсягу надходження грошових коштів над обсягом невідкладних фінансових зобов'язань;
- B. Досягнення нормальної фінансової стійкості підприємства;
- C. Зростання ринкової вартості підприємства ;
- D. Приріст реалізації обсягу продукції .

9.Что є результатом стратегічного механізму фінансової стабілізації підприємства?

- A. Перевищення обсягу надходження грошових коштів над обсягом невідкладних фінансових зобов'язань;
- B. Досягнення нормальної фінансової стійкості підприємства;
- C. Зростання ринкової вартості підприємства ;
- D. Досягнення позитивного грошового потоку .

10.Оперативний механізм фінансової стабілізації - це ...

- A. Захисна реакція підприємства на неблагоприємний фінансовий розвиток і позбавлення будь-яких наступальних управлінських рішень;
- B. Наступальна тактика, спрямована на перелом несприятливих тенденцій фінансового розвитку і вихід на рубіж фінансової рівноваги підприємства;
- C. Наступальна стратегія, спрямована на забезпечення зниження негативного грошового потоку в довгостроковій перспективі;
- D. Наступальна стратегія фінансового розвитку, що забезпечує оптимізацію необхідних фінансових параметрів, підпорядкована цілям прискорення всього економічного зростання підприємства.

Література:

1. Єрмак С.О. Антикризове управління підприємством. Конспект лекцій [Текст] : для студ. спец. 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність», ступінь магістр / С.О. Єрмак. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 81 с.
2. Фролова Л.В. Економічна діагностика діяльності підприємств: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Л.В. Фролова, О.О. Никитенко, С.О. Єрмак, Л.В. Івкова. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2007. - 158 с. (укр.мов.).
3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
4. Данилко В.К. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / В.К. Данилко, Г.Ю. Ткачук. – Житомир: Жит. держ. технолог. ун-т, 2015. – 83 с.
5. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. екон. і менедж. спец. / Г. А. Дорошук, Н. М. Дащенко ; М-во освіти і науки України . — Л. : Новий Світ-2000, 2010 . — 332 с.
6. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Кривов'язюк ; Волин. ін-т економіки та менедж. , Луц. держ. техн. ун-т . — К. : Кондор, 2008 .
7. Колісник М.К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.К. Колісник, П.Г. Ільчук, П.І. Віблей; Нац. ун-т "Львів. політехніка" . — К. : Кондор, 2007 . — 272с.
8. Лещенко М.Л. Оздоровлення підприємств в умовах кризи: навчальний посібник / МЛ. Лещенко. - Житомир: ЖІТІ, 2008. – 312 с.

Навчальне видання

Єрмак Світлана Олександрівна, к.е.н., доцент

Кафедра підприємництва і торгівлі

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

**Зведений план 2016 р., поз. № __
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50005, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16.**